EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 24.7.2006
COM(2006) 416 galīgā redakcija

23. KOMISIJAS GADA PĀRSKATS

PAR KOPIENAS TIESĪBU PIEMĒROŠANAS PĀRRAUDZĪBU (2005. gads)

{SEC(2006) 999}
{SEC(2006) 1005}

23. KOMISIJAS GADA PĀRSKATS

PAR KOPIENAS TIESĪBU PIEMĒROŠANAS PĀRRAUDZĪBU
(2005. gads)

Atbildot uz Eiropas Parlamenta (1983. gada 9. februāra rezolūcija) un dalībvalstu (Māstrihtā 1992. gada 7. februārī parakstītajam līgumam pievienotās 19. deklarācijas 2. punkts) prasību, Eiropas Komisija katru gadu izstrādā pārskatu par Kopienu tiesību piemērošanas pārraudzību. Pārskatā ir ietvertas arī atbildes uz Eiropadomes vai Padomes jautājumiem par konkrētām darbības jomām.

1.1. Ievads

Izpildot savas ekskluzīvās funkcijas līgumu sargātājas statusā, Komisija atbilstoši EK Līguma 211. pantam garantē un pārrauga to, lai dalībvalstis vienveidīgi piemērotu Kopienu tiesības. EK Līguma 226. pantā paredzēts, ka Komisija var uzsākt procedūru pret dalībvalsti, kura ir pieņēmusi vai saglabā tiesību aktus vai noteikumus, kas ir pretrunā Kopienas tiesībām.

Baltajā grāmatā par Eiropas pārvaldību[1], ko Komisija publicēja 2001. gadā, uzsvērts, ka atbildība par Kopienas tiesību piemērošanu vispirms gulstas uz dalībvalstu pārvaldes un tiesu iestādēm. Pārkāpumu procedūru galvenais mērķis ir mudināt dalībvalstis labprātīgi un iespējami īsos termiņos panākt atbilstību Kopienas tiesībām. Komisija ir centusies stiprināt sadarbību ar dalībvalstīm, lai risinātu problēmas ar papildu vai alternatīvām metodēm.

Kopienas tiesību piemērošanas pārraudzība ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu tiesiskumu kopumā, un ar tās palīdzību tiesiskas Kopienas princips kļūst vieglāk saprotams Eiropas pilsoņiem un uzņēmējiem. Dalībvalstu pilsoņu daudzās sūdzības ir būtisks līdzeklis, kā atklāt Kopienas tiesību pārkāpumus.

23. gada pārskats, kam pievienoti arī pielikumi, kā dienestu darba dokumenti, Komisijas dienestu ieguldījums (SEC(2006) 1005) un statistikas pielikumi (SEC(2005) 999), ir Komisijas darbību apskats saistībā ar Kopienas tiesību piemērošanas pārraudzību 2005. gadā.

1.2. Eiropas Savienības paplašināšanās un direktīvu transponēšanas pasākumu paziņošana

Eiropas Savienība 2005. gadā sagatavojās divu jaunu dalībvalstu — Bulgārijas un Rumānijas — uzņemšanai. Integrētā sistēma, ar kuras palīdzību 25 dalībvalstis elektroniskā veidā paziņo par direktīvu transponēšanas pasākumiem, tika pielāgota, lai Bulgārija un Rumānija varētu izpildīt iepriekšējas paziņošanas pienākumu attiecībā uz direktīvām, kuras pieder *acquis communautaire*. Abas valstis paziņoja pirmos pasākumus 2005. gada beigās.

2005. gadā elektroniskās paziņošanas sistēmai pievienojās Nīderlande un Zviedrija, savukārt Francija — pēdējā dalībvalsts, kas vēl neietilpst sistēmā, —atradās sagatavošanas darbu nobeiguma posmā.

Valstu transponēšanas pasākumu paziņošanas jomā ir gūti panākumi, ko rāda fakts, ka 2005. gada janvārī 25 dalībvalstis bija paziņojušas vidēji 97,69 % no minētajiem pasākumiem. Martā šis īpatsvars palielinājās līdz 98,12 %, maijā līdz 98,69 %, jūlijā līdz 98,78 %, septembrī līdz 98,88 % un novembrī līdz 98,92 %.[2].

1.3. Pārkāpumu procedūras

Komisijas uzsākto pārkāpumu procedūru skaits samazinājās no 2993 procedūrām 2004. gadā līdz 2653 procedūrām 2005. gadā. 2005. gada 31. decembrī joprojām tika risinātas 1697 no 2653 reģistrētajām procedūrām. Komisijā reģistrēto sūdzību skaits palielinājās tikai nedaudz — no 1146 sūdzībām 2004. gadā līdz 1154 sūdzībām 2005. gadā. Sūdzības kopumā bija saistītas ar apmēram 43,5 % no visiem 2005. gadā atklātajiem pārkāpumiem. Palielinājās

---

1 Eiropas pārvaldība — Baltā grāmata (COM (2001)428).

2 Sīkākus datus par dalībvalstīm skatīt ģenerālsekretariāta tīmekļa vietnē EUROPA: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/droit_com/index_fr.htm#transpositions

pārkāpumu procedūru skaits, ko Komisija uzsāka, pamatojoties uz tās veikto izmeklēšanu, — 2004. gadā to bija 328, bet 2005. gadā 433 (visās 25 dalībvalstīs).

Procedūras par transponēšanas pasākumu nepaziņošanu visās 25 dalībvalstīs ir uzsāktas par 29 % retāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, lietu skaitam sarūkot no 1519 līdz 1079. Šis samazinājums izskaidrojams ar to, ka 2004. gada rādītāji ietver gan regulārās pārbaudes par direktīvu savlaicīgu netransponēšanu ES-15 dalībvalstīs, gan pārbaudes par transponēšanas pasākumu nepaziņošanu saistībā ar visām pirmspievienošanās *acquis* direktīvām 10 jaunajās dalībvalstīs.

1999. līdz 2002. gadā vidējais pārkāpumu apstrādes laiks, kas atbilst periodam no lietas reģistrēšanas datuma (norādītajā laikposmā) līdz dienai, kad lietu nosūta Eiropas Kopienu Tiesai saskaņā ar EK Līguma 226. pantu, vidēji bija 24 mēneši. Pārkāpumu procedūras, kas tika uzsāktas, pamatojoties uz pamatotu sūdzību un Komisijas dienestu veikto izmeklēšanu, vidēji ilga 35 mēnešus. Pārkāpumu procedūras, kas tika uzsāktas, jo dalībvalstis nebija paziņojušas direktīvu izpildes pasākumus, vidēji ilga 15 mēnešus.

1.4. Komisijas Paziņojuma par Kopienas tiesību piemērošanas labāku uzraudzību (COM(2002) 725) piemērošana

Komisijas dienesti saistībā šo paziņojumu rīkojās īpašā veidā, paātrinot analīzi un pārkāpumu lietu apstrādi un ievērojot labas administratīvās prakses kodeksu saziņā ar sūdzību iesniedzējiem. Attiecībā uz dalībvalstīm tika ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, turklāt tika izmantoti daudzi ar likumdošanu nesaistīti pasākumi, lai risinātu iespējamās piemērošanas problēmas. Ņemot vērā iepriekšminēto, ir lietderīgi izmantot aizsargmehānismus, lai atvieglotu „sarežģītāko" direktīvu transponēšanu, sistēmas jauno tiesību aktu projektu paziņošanai, piedalīties forumos, lai iepazīstinātu ar transponēšanas vadlīnijām, nostiprināt daudzpusēju kontaktu veidošanu, piemēram, sanāksmēs par transponēšanas pasākumiem, konferencēs, teorētiskos un praktiskos semināros, veidot piemērošanas tīklus un divpusējus konsultāciju mehānismus, lai radītu strukturētu dialogu, kā arī nostiprināt saziņu ar plašāku sabiedrību, jo īpaši, izmantojot interneta vietni *Europa*. Ievērojami palielinājās *SOLVIT* izmantošana saistībā ar sūdzību un problēmu risināšanu. Pārbaudēm joprojām bija liela nozīme pārtikas nekaitīguma, gaisa, jūras drošības un kodolmateriālu kontroles, kā arī vides radioaktivitātes līmeņa novērošanas jomā.

1.5. Pārkāpumi, kas saistīti ar Eiropas Parlamentā iesniegtajiem lūgumrakstiem

Parlamenta lūgumraksti ir labs informācijas avots, lai konstatētu trūkumus Kopienas tiesībās. Statistikas dati rāda, ka ceturtā līdz trešā daļa lūgumrakstu ir saistīti ar pārkāpumu procedūrām vai varētu dot iemeslu tādas uzsākt. Dažās jomās, piemēram, saistībā ar automobiļu reģistrēšanu vai pilsētbūvniecības likumiem Spānijā, ir iesniegti vairāki lūgumraksti un sūdzības. Daudzos gadījumos vienlaikus bija iesniegta sūdzība Komisijā. Lūgumrakstu skaits dažādās jomās ievērojami atšķiras, piemēram, uzņēmējdarbības un rūpniecības jomā to bija 10, savukārt vides aizsardzības jomā veseli 179. Visvairāk lūgumrakstu ir vides un iekšējā tirgus jomā.

Vides aizsardzības jomā daudzi lūgumraksti ir saistīti ar pašlaik norisošām pārkāpumu procedūrām par to, lai pabeigtu novērtēt ietekmi uz vidi. Tie attiecās uz automaģistrālēm, augstsprieguma elektrolīnijām vai lidostu celtniecību, citkārt uz īpašām savvaļas teritorijām vai dabas rezervātiem. Savvaļas dzīvnieku aizsardzības jomā dažos lūgumrakstos bija pieprasīts aizsargāt savvaļas putnus medībās dažās jaunajās dalībvalstīs, kā arī aizsargāt

vilkus un bruņurupučus. Lūgumrakstos plaši aplūkots arī jautājums par ūdens kvalitātes standartiem, bieži vien norādot īpašas problēmas, kas attiecas uz vietējiem apstākļiem.

Iekšējā tirgus galvenajās jomās lūgumrakstos skarti daudzi jautājumi un dažādi temati. Kā jau parasti, daudzos lūgumrakstos aplūkotas konkrētas profesionālās kvalifikācijas atzīšanas problēmas, kas lielākoties ir saistītas ar novēlotu direktīvu transponēšanu. Arī finanšu pakalpojumu jomā ir iesniegts liels lūgumrakstu skaits, tajos lielākoties skartas akcionāru tiesības, banku un apdrošināšanas pakalpojumi. Lai gan daudzos lūgumrakstos nav skartas problēmas, kas pieder Kopienas tiesību piemērošanas jomai, šī procedūra ļauj sniegt paskaidrojumus iesaistītajām personām. Runa ir gan par atsevišķām liela mēroga lietām kā „*Lloyds*" un „*Equitable Life Assurance Society"*, gan par problēmām saistībā ar euro veiktiem pārrobežu maksājumiem . Pakalpojumi kopumā ir vēl viena nozīmīga joma, kurā iesniedz lūgumrakstus, tostarp atkārtoti izvirzīts jautājums par parabolisko antenu uzstādīšanu. Visbeidzot dažādi jautājumi skarti lūgumrakstos par pilsētbūvniecības likumiem Valensijā (Spānija), tostarp saistībā ar dažiem publiskā pasūtījuma konkursiem, un Parlamenta Lūgumrakstu komiteja par to pieņēma ziņojumu 2005. gada 13. decembrī.

Šī informācija apstiprina izvirzīto jautājumu apjomu, klāstu un nozīmi, turklāt tā liecina, ka Komisijai jāveic liels darbs, lai pārbaudītu, izskaidrotu un atrisinātu dažādās problēmas, gan uzsākot pārkāpumu procedūru, gan informējot sūdzību iesniedzējus un Lūgumrakstu komiteju.

1.6. Galvenās tendences dažādās Komisijas darbības jomās

Turpmāk tiks aplūkoti galvenie fakti katrā jomā.

Lauksaimniecības jomā Kopienas tiesību piemērošanas pārraudzībai ir divi galvenie mērķi: novērst šķēršļus, kas kavē lauksaimniecības produktu brīvu apriti, un efektīvi un pareizi piemērot lauksaimniecības tiesiskā regulējuma specifiskākos mehānismus.

Saistībā ar lauksaimniecības produktu brīvu apriti skaidri iezīmējas tendence likvidēt lauksaimniecības produktu brīvas aprites tradicionālos šķēršļus.

Saistībā ar kopējās lauksaimniecības politikas īpašo noteikumu piemērošanas pārraudzību Komisija īpašu vērību veltīja tam, lai Kopienas tiesībām neatbilstoša pieeja vai interpretācija nekaitētu dažu ģeogrāfisko apzīmējumu aizsardzībai, ko Kopienas līmenī nodrošina, izmantojot lauksaimniecības produktu kvalitātes politiku, — tā notika Vācijā saistībā ar „*Parmigiano Reggiano*".

Komisija arī atgādināja dalībvalstīm par pienākumu iesniegt gada pārskatus par visām valsts atbalsta shēmām, kādas pastāv lauksaimniecības nozarē.

Saistībā ar lauksaimniecības nozares direktīvu transponēšanu ir iegūti transponētajām direktīvām atbilstošo valsts tiesību aktu teksti, tas ir paveikts valstu transponēšanas pasākumu paziņošanas pārraudzības rezultātā.

Izglītības un kultūras jomā Komisija apzinās grūtības, kas saistītas ar diplomu atzīšanu. Akadēmiskās izglītības atzīšanas jomā ir izslēgta harmonizācija ar likumdošanas palīdzību. Drīzāk tiek veicināta politiskā sadarbība un sistēmu tuvināšana. Valstu iestādēm turklāt jāatturas no tiešas vai netiešas diskriminācijas valstspiederības dēļ.

Komisija izskatīja gadījumus, kad akadēmiskās kvalifikācijas atzīšanas procedūras bija saistītas ar pārliecīgu *ilgumu* vai *izmaksām*. Pieprasot pārāk augstas summas par citās dalībvalstīs iegūtas kvalifikācijas atzīšanu, var veidoties šķēršļi starptautiskajai studentu mobilitātei un izglītības pieejamībai. Kas attiecas uz noteikumiem, kas regulē izglītības pieejamību, Kopienas tiesību normas šajā jomā garantē pret Kopienas dalībvalstu studentiem tādu pašu attieksmi kā pret attiecīgās valsts studentiem (EK Līguma 12., 149. un 150. pants). Komisija ir uzsākusi pārkāpuma procedūru pret Austriju par nosacījumiem, kādus tā noteikusi Kopienas pilsoņiem, kas vēlas studēt Austrijas universitātē, un nodeva šo lietu Tiesai 2004. gadā. Austrija ir veikusi dažus pasākumus, lai izpildītu Tiesas spriedumu, un Komisijas dienesti pašlaik analizē šos pasākumus.

Komisija turpina saņemt daudzas vēstules no pilsoņiem saistībā ar studentu tiesībām uz uzturēšanās pabalstiem, aizdevumiem u. tml. saistībā ar spriedumu *Bidar* lietā (C209/03).

Nodarbinātības jomā jāatceras, ka Kopienas tiesību piemērošanas pārraudzība darba ņēmēju brīvas aprites sfērā jo īpaši attiecas uz problēmām, kas saistītas ar EK Līguma un šai jomā piemērojamo regulu noteikumu nepareizu piemērošanu, par ko Komisija uzzinājusi no individuālām pilsoņu sūdzībām, savukārt citās sfērās (darba apstākļi, veselība un drošība darba vietā, kā arī vienlīdzīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm) runa lielākoties ir par valstu transponēšanas pasākumu neatbilstību direktīvām vai nepaziņošanu, kuru dēļ uzsāktas pārkāpumu procedūras.

Saistībā ar nediskriminēšanas principu agrākajā EK Līguma 13. pantā Eiropas Kopienu Tiesa jau ir pasludinājusi pirmos spriedumus pret attiecīgajām dalībvalstīm, jo tās nebija paziņojušas savus transponēšanas pasākumus attiecībā uz Direktīvu 2000/43 un/vai 2000/78, kuru transponēšanas termiņš bija 2003. gads. Šīs procedūras tika uzsāktas saskaņā ar EK Līguma 228. pantu. Turklāt pēc pārbaudes, kurā padziļināti tika analizēti Direktīvas 2000/43 transponēšanas pasākumi, pret ievērojamu skaitu ES-15 dalībvalstu tika uzsāktas neatbilstības procedūras.

Vēl cita svarīga prioritāte ir *acquis communautaire* piemērošana jaunajās dalībvalstīs. Periodiskā un sistemātiskā uzraudzība tiks veikta arī pēc 2004. gada 1. maija.

Turklāt tika veikta padziļināta pārbaude par valstu tiesību aktiem, ko pieņēmušas dažādas ES-15 dalībvalstis, piemērojot 2003. gada pievienošanās aktam pievienotos pārejas noteikumus. Vajadzības gadījumā ir uzsāktas pārkāpumu procedūras.

Uzņēmējdarbības un rūpniecības jomā (izstrādājumu iekšējais tirgus) 2005. gada 31. decembrī galvenie stūrakmeņi bija 504 direktīvu transponēšana un EK Līguma 28. panta piemērošana. 2005. gadā šai tiesību jomā tika uzsāktas 333 pārkāpumu procedūras (194 par direktīvu transponēšanu un 141 par EK Līguma 28. pantu), tas atbilst 9,4 % no kopējā Komisijas sākto procedūru skaita 2005. gadā. Tas liecina, ka laikā no 2003. līdz 2004. gadam ir palielinājies procedūru skaits, kuras apstrādā Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāts (attiecīgi 218 un 249 nepabeigtas procedūras).

Kas attiecas uz direktīvām, vislielākais skaits vēl nepabeigto procedūru tāpat kā iepriekšējos gados attiecas uz trūkumu novēršanu saistībā ar valstu transponēšanas pasākumu nepaziņošanu (129 procedūras, no kurām 101 uzsāka 2005. gadā). Visvairāk tika skarta farmācijas un automobiļu rūpniecības joma. 2005. gadā tika uzsāktas 15 jaunas lietas par neatbilstību un 10 lietas par nepareizu piemērošanu (salīdzinājumam 2003. un 2004. gadā

atbilstīgi tika sāktas 53 un 6 lietas par neatbilstību un 10 un 3 lietas par nepareizu piemērošanu).

Direktīvai 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā, tāpat kā iepriekšējos gados bija liela nozīme, lai novērstu šķēršļus iekšējā tirgus darbībai un ļautu īstenot informācijas apmaiņu ar dalībvalstīm un to vidū. Paziņošanas gadījumu skaits 2005. gadā palielinājās par 30%, un to jo īpaši var izskaidrot ar paplašināšanos — jaunās dalībvalstis paziņoja apmēram trešo daļu no paziņoto pasākumu kopskaita..

Vides jomā Komisijas prioritāte 2005. gadā joprojām bija savlaicīga un pareiza ES tiesību aktu īstenošana. Komisija turpināja uzsvērt, ka jāuzlabo izskatāmo pārkāpumu lietu apstrādes efektivitāte. Tomēr šajā jomā bija visvairāk Komisijā vēl nepabeigto lietu. 2005. gadā tā ietvēra apmēram ceturto daļu no to nepabeigto lietu kopskaita, kas attiecās uz neatbilstību Kopienas tiesību aktiem[3].

Nepabeigto lietu skaita samazinājums galvenokārt tika panākts tāpēc, ka sūdzības un pārkāpumu gadījumi tika apstrādāti racionālākā veidā. Prioritāra nozīme ir dalībvalstu strukturālo problēmu risināšanai, izmantojot līdzīgu lietu apkopošanu un ieviešot horizontālas lietas, kurās izskata nepareizas īstenošanas sistēmiskās problēmas. Turklāt ir noslēgtas vairākas nepabeigtās lietas, izmantojot aktīvas turpmākās pārbaudes attiecīgajai jomai veltītajās sanāksmēs un divpusējā saziņā ar dalībvalstīm. Samazinoties lietu skaitam, Komisijas dienesti varēs koncentrēties uz direktīvu nepareizu transponēšanu, Kopienas vides tiesību aktos noteikto sekundāro pamatsaistību neievērošanu un nepareizas īstenošanas sistēmiskām problēmām.

Lai palīdzētu apstrādāt sūdzības un pārkāpumus, 2005. gadā Vides ģenerāldirektorātā tika izveidotas īstenošanas operatīvās grupas. Šo operatīvo grupu darba rezultātā tika noteikts aktīvu pasākumu kopums, lai veicinātu tiesību aktu īstenošanu dabas, gaisa, atkritumu, ūdens un ietekmes novērtējuma jomā, — šajās piecās jomās ir visvairāk vēl nepabeigto lietu. Tās kopumā ietver apmēram 90 % no sūdzību un pārkāpumu lietu vides jomā.

Konkurences politikas jomā 2005. gada prioritātes bija pārraudzīt to, kā transponēta konkurences direktīva, kas ietilpst reglamentējošajos noteikumos par elektroniskajām komunikācijām, kā arī pārraudzīt pārredzamības direktīvas transponēšanu (abu pamatā ir EK Līguma 86. pants). Atsevišķos gadījumos Komisija ir izskatījusi vairākas sūdzības saistībā ar EK Līguma 86. pantu, vienlaikus ņemot vērā tā 82. pantu.

Informācijas sabiedrības jomā 2002. gadā pastāvošajam ES elektronisko komunikāciju tiesiskajam regulējumam bija trīs galvenie mērķi saistībā ar Lisabonas stratēģiju — izveidot stabilu un prognozējamu regulējuma vidi, sekmēt jauninājumus un stimulēt jaunus ieguldījumus komunikācijas tīklos un pakalpojumos. Visas dalībvalstis, izņemot vienu (Grieķiju), pabeidza transponēšanas procesu, kas bija pievērsts pareizas īstenošanas pārraudzībai. Komisija jo īpaši pārbaudīja apstākļus saistībā ar bažām, kas tika paustas 2004. gada izpildes ziņojuma pielikumā[4]. Pārkāpuma procedūras bija veltītas pārejas režīmam, nacionālā regulatora neatkarībai un pilnam tā pilnvaru klāstam, novēlotai attiecīgo tirgu pārskatīšanai, universāla pakalpojumu sniedzēja iecelšanai, kā arī tādiem patērētājiem

---

[3] 2005. gada beigās visā Komisijā bija 3562 nepabeigtas lietas. Vides jomā nepabeigto lietu procentuālais īpatsvars samazinājās no 27 % 2004. gadā līdz 22,4 % 2005. gadā.

[4] SEC(2004)1535, 2.12.2004.

svarīgiem jautājumiem kā numura saglabāšana, mainot operatorus, uzziņu pakalpojumiem, vienotu neatliekamās palīdzības numuram Eiropā (112) un aizsardzībai pret surogātpastu.

Pārrobežu televīzijas direktīvas galvenais mērķis ir radīt apstākļus, kas nepieciešami televīzijas programmu brīvai apritei visā Eiropas Savienībā. Komisija, cenzdamās noteikt, vai dalībvalstis pareizi piemērojušas iepriekšminētās direktīvas noteikumus par televīzijas reklāmu, jo īpaši izmanto neatkarīga konsultanta veiktu uzraudzību, izraugoties šo konsultantu publiskā iepirkuma konkursā.

Direktīvai par publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu ir trīs galvenie mērķi: pirmkārt, atvieglot Kopienas mēroga pakalpojumu izveidi, balstoties uz publiskā sektora informāciju, otrkārt, veicināt efektīvu publiskā sektora informācijas pārrobežu atkalizmantošanu un, visbeizot, mazināt konkurences kropļojumus Kopienas tirgū. Prioritārā kārtībā tika ierosinātas procedūras pret dalībvalstīm, kas laikus nebija paziņojušas valstu transponēšanas pasākumus.

Tiesiskuma, brīvības un drošības jomā 2005. gadā beidzās termiņš, kurā dalībvalstīm vajadzēja transponēt divas būtiskas direktīvas[5], ar kurām ievērojamas tiesības tika piešķirtas trešo valstu pilsoņiem. Vēl divu citu līdzīgu direktīvu transponēšanas termiņš būs pienācis 2006. gadā (Direktīvai 2003/109[6] un 2004/83[7]). Tādēļ 2005. gadā prioritāte migrācijas un patvēruma sfērā bija piedāvāt palīdzību dalībvalstīm, transponējot un piemērojot minētos tiesību aktus. Vēl viens svarīgs aspekts, kas izriet no Hāgas programmas, ir šo tiesību aktu piemērošanas pārraudzība dalībvalstīs. Turklāt ir sākts ārējais pētījums par Direktīvas 2003/9/EK piemērošanas un transponēšanas pārraudzību dalībvalstīs.

Iekšējā tirgus jomā Komisija 2005. gadā vēlējās pastiprināt to darbību politisko nozīmi, kuras tā uzsāka Kopienas tiesību piemērošanas jomā.

Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāts, pārraugot to, kā ievērots 2004. gada 12. jūlija Ieteikums par iekšējo tirgu regulējošu direktīvu transponēšanu valsts tiesību aktos[8], pēc 2005. gada 3. maija vēstules, ko komisārs *McCreevy* nosūtīja visām dalībvalstīm, ievāca informāciju par to, kā šis ieteikums ir īstenots valstu līmenī. Šī aptauja liecināja, ka liels skaits Komisijas ieteikumu ir radis izpausmi konkrētā valstu rīcībā.

Transponēšanas pārraudzības jomā Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāts 2005. gadā pārbaudīja lielāko daļu no apmēram 1300 valstu transponēšanas pasākumiem, ko bija paziņojušas jaunās dalībvalstis un kas attiecās uz 2004. gada 1. maijā spēkā esošo *acquis* Pēc šā lielā darba tika uzsāktas 259 pārkāpumu procedūras, no kurām šobrīd nav pabeigtas tikai 85.

Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāts 2005. gadā sāka arī spriest, kā optimizēt juridisko un ekonomisko ietekmi, kas izriet no tā veiktajām pārkāpumu procedūrām. Šo pārdomu pamatā ir pirmie iekšējās kārtības pasākumi, kas veikti kopš 2003. gada, piemērojot 2002. gada paziņojumu.

---

5 Direktīva 2003/9 un 2003/86, sk. iepriekš.

6 Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīva 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, OV L 16, 23.1.2003., 44. lpp.

7 Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu, OV L 34, 30.9.2004., 12. lpp.

8 SEC(2004) 918 galīgā redakcija, 12.7.2004.

Veselības un patērētāju aizsardzības jomā Komisija pārrauga Kopienas tiesību aktu piemērošanu, izmantojot dažādas darbības, kurās ņemta vērā atšķirīgo jomu specifika.

Pārtikas drošības sfērā integrētās pieejas mērķis ir nodrošināt paaugstinātu pārtikas nekaitīguma, veselības, dzīvnieku labturības un augu veselības līmeni Eiropas Savienībā, izmantojot saskaņotus pasākumus, kas ietver norises „no lauku saimniecības līdz patērētājam", un pienācīgu pārraudzību, garantējot iekšējā tirgus efektīvu darbību.

Pārtikas un veterinārajam birojam (PVB) ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu minēto tiesību normu pārraudzību un pareizu piemērošanu. PVB organizē inspekcijas dalībvalstīs un trešajās valstīs, kas savus ražojumus eksportē uz Eiropas Savienību. Katru gadu PVB izstrādā pārbaužu programmu, kurā noteiktas prioritārās pārbaudes jomas un valstis, kurās veikt pārbaudes. Programma vidusposmā tiek pārskatīta, lai nodrošinātu tās aktualitāti un piemērotību. Pārbaužu secinājumi tiek iekļauti pārbaužu ziņojumos, kuros sniedz arī ieteikumus.

Patērētāju aizsardzība ir viena no Kopienas rīcības jomām, kuras mērķis ir uzlabot Eiropas iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Īstenojot Kopienas politiku šajā jomā, jo īpaši tiek akcentēta Kopienas tiesību aktu izstrāde, kuru nolūks ir aizsargāt patērētāju intereses, veselību un drošību vienotajā tirgū. Kopienas rīcības mērķis ir arī izveidot pārsūdzības mehānismus, kas Kopienas patērētājiem ļautu aizstāvēt savas tiesības bez tiesu instanču iesaistīšanas.

Komisija, kura veselību atzīst par vienu no būtiskākajām prioritātēm, cenšas uzlabot veselības aizsardzību Eiropas Savienībā, lai novērstu cilvēku slimības un veselības traucējumus, kā arī cilvēku veselības apdraudējuma avotus. Vairākums direktīvu, kas reglamentē šo nozari, ir pieņemtas 2005. gadā. Komisijas rīcība galvenokārt ir pievērsta transponēšanas pasākumu pieņemšanas pārraudzībai.

Enerģētikas un transporta jomā izskatītas 622 pārkāpumu lietas, no kurām 247 attiecās uz direktīvu transponēšanas pasākumu nepaziņošanu un 375 — uz direktīvu neatbilstīgu transponēšanu vai Kopienu tiesību nepareizu piemērošanu. Pārkāpumu skaits ir palielinājies (uzsāktas 314 jaunas pārkāpumu lietas). 12 pārkāpumu lietās Tiesa ir pasludinājusi spriedumu. Transponēto direktīvu īpatsvars enerģētikas jomā ir palielinājies līdz 97,6 %, transporta jomā aizkavēšanās saistībā ar direktīvu transponēšanu tiek novērsta lēnāk, un transporta direktīvas ir transponētas tikai par 96 %.

Jāatzīmē, ka sadalījums starp nepaziņošanas lietām un citām lietām (neatbilstība, nepareiza piemērošana) ir kļuvis mainījies. Nepaziņošanas lietas 2005. gada decembrī veidoja tikai 29 % no visām lietām. Šīs pārmaiņas apstiprina fakts, ka divreiz palielinājies oficiālo brīdinājuma vēstuļu un argumentēto atzinumu skaits neatilstības lietās.

Enerģētikas sfērā Komisija ir nolēmusi nodot Tiesai lietas pret 6 dalībvalstīm, kuras savās tiesībās nav transponējušas vienu un/vai otru no abām 2003. gada direktīvām, kas attiecas uz elektrības un gāzes iekšējo tirgu. Abas direktīvas ir priekšnosacījums elektroenerģijas un gāzes tirgu atvēršanai Eiropā.

Turklāt dienesti ir sākuši aktīvi rīkoties, lai izskatītu pārkāpumus *Euratom* līguma darbības jomā, veikdami pasākumus ne tikai saistībā ar *acquis, kas attiecas uz* aizsardzību pret radioaktivitāti, bet arī citiem pasākumiem, kas saistīti ar kodolmateriālu drošības kontroli, ārējām attiecībām un *Euratom* piegādes aģentūru.

Transporta jomā Komisija turpināja pārbaudīt, kā ir transponēta 1. dzelzceļa tiesību aktu pakotne un vai ir pareizi piemērota *Eurovignette* direktīva saistībā ar ceļu maksu sistēmas piemērošanu.

Gaisa transporta jomā Komisija ir iesniegusi Tiesā prasības pret 5 dalībvalstīm, kuras nav paziņojušas transponēšanas pasākumus saistībā ar 2002. gada direktīvu, kuras mērķis ir pakāpeniski atbrīvot ES lidostas no lidmašīnām, kuras rada salīdzinoši vislielāko troksni. Komisija tāpat nolēma nodot Tiesai lietas pret 4 dalībvalstīm, kuras joprojām nav ieviesušas efektīvu, samērīgu un preventīvu sankciju sistēmu pret aviosabiedrībām, kas vainojamas pārkāpumos, un nav arī nodrošinājušas, lai šīs sankcijas tiktu pareizi piemērotas saskaņā ar regulu, kas aviopasažieriem nodrošina pastiprinātu aizsardzību gadījumos, kad tiek liegta iekāpšana, atcelti vai ievērojami aizkavējušies lidojumi.

Visbeidzot, jūras drošības jomā Komisija jo īpaši ir turpinājusi izdarīt spiedienu uz dalībvalstīm, kas nav ievērojušas Kopienas tiesību aktus par valsts īstenoto ostu kontroli un par uzlabotu piestātņu iekārtu pieejamību un izmantošanu saistībā ar kuģu atkritumu un kravu pārpalikumu pārvaldību.

Zivsaimniecības jomā dzīvo jūras resursu ilgtspējīga apsaimniekošana atbilst ilgtermiņa sociālajām un ekonomiskajām interesēm.

Saistībā ar resursu saglabāšanai veltīto tiesību normu piemērošanu īpaša uzmanība ir veltīta to noteikumu ievērošanai, kuri attiecas uz saglabāšanas tehnisko pasākumu piemērošanu (minimālais īpatņu skaits sugā), kvantitatīvajiem zvejas ierobežojumiem, noteiktu datu paziņošanu par zivju ķeršanu un zveju, kā arī driftertīklu izmantošanu.

Komisija ir apņēmusies izveidot Zivsaimniecības kontroles aģentūru[9], kuras mērķis ir uzlabot tiesiskā regulējuma piemērošanas efektivitāti, pateicoties Kopienas un dalībvalstu līmeņa zvejas darbību kontroles un uzraudzības līdzekļu saskaņošanai.

Nodokļu un muitas savienības jomā 2005. gadā ir saņemti un analizēti daudzi jauni lūgumi no pilsoņiem un pilsoniskās sabiedrības. Dienestu veiktās izmeklēšanas rezultātā ir atklāti daži jauni pārkāpumu gadījumi.

Kopumā ir notikušas ievērojamas izmaiņas, pārraugot Kopienas tiesību piemērošanu nodokļu jomā, proti, ieviesta radikālāka pārkāpumu apkarošanas politika, jo īpaši saistībā ar jaunajām dalībvalstīm. Neraugoties uz pašreizējo sekundāro Kopienas tiesības aktu transponēšanu, valstu tiesību aktos vēl joprojām ir daudz potenciālo pārkāpumu.

Strauji attīstās Eiropas Kopienu Tiesas prakse tiešo nodokļu jomā, tādējādi akcentējot saskanīgu spriedumu īstenošanu un tās turpmāko pārraudzību dažādās dalībvalstīs. Viens no galvenajiem rīcības veidiem bija arī pārbaude, vai dalībvalstu tiesību akti atbilst EK Līgumam attiecībā uz dividenžu izmaksu.

Pārbaudot jauno dalībvalstu tiesību aktus 2005. gadā, atklājās ievērojams pārkāpumu skaits, proti, nebija paziņoti pieņemtie valstu tiesību akti vai bija nepareizi piemērotas Kopienas tiesības saistībā ar netiešajiem nodokļiem (PVN un automobiļu nodokļi). Tika arī pārbaudīts, vai tiesību aktos ir transponētas jaunās direktīvas.

---

[9] Padomes 2005. gada 26. aprīļa Regula (EK) Nr. 768/2005 (OV L 128, 21.5.2005., 1. lpp.).

Budžeta jomā Komisijai kopumā vajadzēja pārbaudīt visus gadījumus, kad EK tiesību aktu pārkāpumu rezultātā nepareizi vai pārāk vēlu tika samaksāti pašu resursi un citi ieņēmumi.

Kopienas statistikas jomā prioritārs pasākums visa gada garumā bija Kopienas statistikas tiesību aktu piemērošanas pārraudzība. Lai nodrošinātu statistikas *acquis* pareizu piemērošanu, Komisija centās uzlabot informācijas apmaiņu un sadarbību ar dalībvalstīm. Vairums lietu ir slēgtas — no 13 pārkāpumu procedūrām, kas vēl nebija pabeigtas 2004. gadā, 10 tika slēgtas.

Tiek turpināta pret Grieķiju uzsāktā pārkāpumu procedūra par neievērotu pienākumu nodot Komisijai statistikas datus par deficītu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 3605/93[10] un Nr. 2223/96[11] un par to, ka pārkāpts EK Līguma 10. pants, kā arī 3. pants Protokolā par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. Komisija vēlas nodrošināt, lai Grieķijas iestādes veiktu nepieciešamos pasākumus, kas novērstu pārkāpuma atkārtošanos. Tāpat turpinās pret Grieķiju uzsāktā procedūra par to, ka nepareizi piemērota Regula (EK) Nr. 1165/98 par īstermiņa statistiku. Ir atsūtīta lielākā daļa datu, kuru trūkums veidoja pārkāpuma būtību. Komisija tāpēc uzskata, ka Grieķija izpildīs attiecīgās regulas prasības.

Runājot par sociālo statistiku, pēc trūkstošo statistikas datu saņemšanas ir slēgta pārkāpuma lieta, kas bija uzsākta pret Beļģiju, jo tā nebija sniegusi datus par darbaspēka izmaksu līmeni un sadalījumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 530/1999[12].

Lauksaimniecības statistikas sfērā pret Grieķiju uzsākto lietu slēdza, kad minētās valsts iestādes nosūtīja Komisijai Grieķijas prezidenta dekrētu, ar kuru tika transponēta Direktīva 2001/107/EK[13].

Pēc paplašināšanās tika slēgtas arī 8 pārkāpumu procedūras pret 5 jaunajām dalībvalstīm par valsts transponēšanas pasākumu nepaziņošanu. Visbeidzot, kas attiecas uz statistikas datiem par preču autopārvadājumiem, Eiropas Kopienu Tiesa 2005. gada 21. jūlijā[14] pasludinātajā spriedumā atzina, ka Grieķija, nepareizi piemērodama Padomes Regulu (EK) Nr. 1172/98[15], nav izpildījusi savus pienākumus.

Tirdzniecības ģenerāldirektorāta prioritāte Kopienas tiesību piemērošanas jomā ir dalībvalstu pārraudzība, pārbaudot, vai tās ievērojušas Kopienas kompetenci tirdzniecības jautājumos. Šī ekskluzīvā kompetence ir cieši nostiprinājusies dažās kopējās tirdzniecības politikas jomās, īpaši saistībā ar preču tirdzniecību, taču, attīstoties kopējai tirdzniecības politikai un tai pakāpeniski izvēršoties jaunās jomās, reizēm rodas atsevišķas grūtības sadarbībā ar dalībvalstīm. Tomēr pastāvīgais dialogs un ciešā sadarbība starp Padomes struktūrām un Komisijas dienestiem ļauj novērst dalībvalstu individuālu rīcību ekskluzīvās kompetences jomās, kā arī izstrādāt kopēju nostāju visās sfērās.

---

10 Padomes 1993. gada 22. novembra Regula (EK) Nr. 3605/93 par to, kā piemērot Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam pievienoto Protokolu par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru

11 Padomes 1996. gada 25. jūnija Regula (EK) Nr. 2223/96 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Kopienā.

12 Padomes 1999. gada 9. marta Regula (EK) Nr. 530/1999 par strukturālo statistiku attiecībā uz izpeļņu un darbaspēka izmaksām

13 Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 5. decembra Direktīva 2003/107/EK, ar ko groza Padomes Regulu 96/16/EK par statistiskajiem apsekojumiem attiecībā uz pienu un piena produktiem

14 2004. gada 21. jūlija spriedums lietā C-130/04, Komisija pret Grieķiju.

15 Padomes 1998. gada 25. maija Regula (EK) Nr. 1172/98 par statistikas pārskatiem attiecībā uz autopārvadājumiem (OV L 163, 6.6.1998., 1. lpp.).

Reģionālās politikas kā arī pārējo strukturālo politiku mērķis ir nostiprināt ekonomiskās un sociālās kohēzijas politiku, mazinot atšķirības reģionu vidū. Šī politika tiek īstenota ar ERAF palīdzību vai ar atsevišķiem kohēzijas fonda projektiem, un tā ietver ārkārtīgi plašu pasākumu klāstu, kas ietver gan finansējumu, lai tradicionālo infrastruktūru pārveidotu par digitālo infrastruktūru, gan līdzfinansējumu saistībā ar uzņēmumiem sniegto atbalstu, inovatīvām iniciatīvām un vides projektiem.

Pasākumu īstenošanas pamatā ir subsidiaritātes princips un partnerības princips, t.i., Komisijas un valstu iestāžu cieša sadarbība, ievērojot abu partneru kompetenci.

Šajā saistībā prioritārs mērķis ir nodrošināt, lai valstu iestādes pārvaldītu struktūrfondus atbilstoši Kopienas tiesību noteikumiem un pareizas finanšu pārvaldības principiem.

Paplašināšanās jomā pārkāpumu procedūru skaits 2005. gadā ir ievērojami samazinājies pēc 10 jaunu dalībvalstu pievienošanās iepriekšējā gadā. Komisija turpina lietu, kas uzsākta par to, ka vienā dalībvalstī nepareizi piemērots asociācijas nolīguma ar Turciju, kā rezultātā ir diskriminēti turku strādnieki, kas gribēja pagarināt savas uzturēšanās atļaujas.

Sīkāka papildu informācija par dažādām jomām atrodama pielikumā pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā. Gada otrajā pusē ir plānots pieņemt analīzi par perspektīvām saistībā ar Kopienas tiesību piemērošanas pārraudzību.